

Dokument s plenarne sjednice

B9-0062/2024

15.1.2024

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen slijedom izjava Vijeća i Komisije

u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika

o planiranom raspuštanju ključnih struktura za suzbijanje korupcije u Slovačkoj i posljedicama tog čina za vladavinu prava (2023/3021(RSP))

Vladimír Bilčík, Jeroen Lenaers, Tomas Tobé, Tomáš Zdechovský, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Paulo Rangel, Javier Zarzalejos, Antonio López Istúriz White, Pilar del Castillo Vera, Isabel Benjumea Benjumea, Dolors Montserrat, Rosa Estaràs Ferragut, Gabriel Mato, Isabel Wiseler Lima, Frances Fitzgerald, Andrzej Halicki, Michaela Šojdrová, José Manuel Fernandes, Sandra Kalniete, Carlos Coelho, David Casa, Franc Bogovič, Karolin Braunsberger Reinhold, Radan Kanev, Rasa Juknevičienė, Pablo Arias Echeverría, Ana Collado Jiménez, Peter Pollák, Monika Hohlmeier, Siegfried Mureşan, Leopoldo López Gil

u ime Kluba zastupnika PPE-a

Domènec Ruiz Devesa, Matjaž Nemec, Juan Fernando López Aguilar, Evin Incir, Cyrus Engerer, Javier Moreno Sánchez

u ime Kluba zastupnika S&D-a

Sophia in 't Veld, Moritz Körner

u ime Kluba zastupnika Renew

Sergey Lagodinsky

u ime Kluba zastupnika Verts/ALE-a

Konstantinos Arvanitis

u ime Kluba zastupnika The Left

Rezolucija Europskog parlamenta o planiranom raspuštanju ključnih struktura za suzbijanje korupcije u Slovačkoj i posljedicama tog čina za vladavinu prava (2023/3021(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članke 2., 4., 6., 7. i 10. Ugovora o Europskoj uniji,
  - uzimajući u obzir članak 325. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
  - uzimajući u obzir članke 11., 12., 41. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 28. ožujka 2019. o stanju u pogledu vladavine prava i borbe protiv korupcije u EU-u, posebno na Malti i u Slovačkoj¹,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. travnja 2018. o zaštiti istraživačkih novinara u Europi: slučaj slovačkog novinara Jána Kuciaka i Martine Kušnírove²,
  - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. srpnja 2023. naslovljenu „Izvješće o vladavini prava za 2023. – Stanje vladavine prava u Europskoj uniji” (COM(2023)0800),
  - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je tijekom proteklih nekoliko godina Slovačka uložila dodatne napore u borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala na visokoj razini, što je dovelo do podizanja optužnice i donošenja pravomoćnih presuda protiv nekoliko bivših visokih dužnosnika za kazneno djelo podmićivanja; budući da su slovački Ured posebnog tužitelja, koji je započeo s radom 1. rujna 2004., i slovačka policija imali ključnu ulogu u rješavanju predmeta povezanih s korupcijom i teškim kaznenim djelima, uključujući u vezi sa zlouporabom financijskih sredstava EU-a;
- B. budući da je glavni razlog za osnivanje Ureda posebnog tužitelja u Slovačkoj bio mali broj predmeta pod istragom i nepostojanje djelotvornog mehanizma za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala u toj zemlji; budući da sličan specijalizirani institut postoji i u nekoliko drugih država članica, uključujući nedavno uspostavljen specijalizirani Ured europskog javnog tužitelja na razini EU-a, koji je Slovačka podržala u Vijeću;
- C. budući da je nova vlada odlučila ukinuti Ured posebnog tužitelja i smanjiti kaznene sankcije za teška kaznena djela, uključujući korupciju i kaznena djela protiv okoliša, u sklopu izmjene kaznenog zakona u ubrzanom zakonodavnom postupku na početku svojeg mandata;

---

¹ SL C 108, 26.3.2021., str. 107.

² SL C 390, 18.11.2019., str. 111.

- D. budući da je zbog ubrzanog postupka uskraćena mogućnost održavanja konstruktivne javne rasprave ili zadovoljavajućeg demokratskog postupka; budući da je više od 20 000 građana u više navrata izašlo na ulice radi prosvjeda protiv kontroverznog prijedloga; budući da je više od 100 000 građana supotpisalo dvije predstavke protiv vladinih prijedloga i ubrzanog zakonodavnog postupka; budući da je slovačka predsjednica izrazila duboku zabrinutost zbog tog prijedloga i ubrzanog zakonodavnog postupka, istaknuvši da će uložiti veto na zakon; budući da je Komisija u Izvješću o vladavini prava za 2023. preporučila Slovačkoj da u okviru zakonodavnog postupka osigura djelotvorna javna savjetovanja i sudjelovanje dionika;
- E. budući da je tijekom cijelog ubrzanog zakonodavnog postupka slovačka vlada odbijala uzeti u obzir analizu stručnjaka te mišljenja civilnog društva i Komisije, uključujući veliku zabrinutost zbog toga što bi se predloženim izmjenama ugrozila borba protiv korupcije;
- F. budući da je istodobno ministar unutarnjih poslova uveo osjetne kadrovske promjene i najavio znatne ustrojstvene i organizacijske promjene u slovačkoj policiji i drugim neovisnim demokratskim institucijama, uključujući za istražitelje koji rade u slovačkoj Nacionalnoj agenciji za borbu protiv kriminala na teškim kaznenim slučajevima i slučajevima korupcije na visokoj razini, zbog čega se postavlja pitanje o motivima tih promjena; budući da je slovačka vlada postavila nove članove Sudbenog vijeća Slovačke Republike prije isteka mandata starih članova i bez odgovarajućeg obrazloženja;
- G. budući da je slovačka vlada dostavila Parlamentu zakonodavne prijedloge kojima bi se uklonila zaštita zviždača za policijske službenike, ugrozila sloboda izražavanja i ograničila prava svih osoba u Slovačkoj na temelju uvođenja proizvoljne i subjektivne procjene, što je u suprotnosti s načelima Direktive EU-a o zviždačima³;
- H. budući da je Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) 18. prosinca 2023. upozorio da bi neke zakonodavne izmjene koje je predložila slovačka vlada u pogledu ključnih pravnih okvira i okvira kaznenog progona mogle predstavljati rizik za djelotvornu zaštitu financijskih interesa Europske unije, kao i za okvir EU-a za borbu protiv korupcije, te da se više ne bi moglo zajamčiti da se kaznena djela na štetu proračuna EU-a u Slovačkoj kažnjavaju djelotvornim, razmjernim i odvraćajućim kaznenim sankcijama; budući da bi ukidanje Ureda posebnog tužitelja moglo ugroziti suradnju i koordinaciju s EPPO-om, Agencijom EU-a za suradnju u kaznenom pravosuđu i Europskim uredom za borbu protiv prijevara;
- I. budući da se slovački premijer često koristi govorom koji izaziva podjele i ima za cilj polarizirati slovačko društvo; budući da je uljudna razmjena gledišta između političkih vođa i svih građana, uključujući studente, ključna za zdravo funkcioniranje demokracije;
- J. budući da su raniji javni napadi političara u Slovačkoj na novinare, civilno društvo i ranjive skupine stvorili okruženje u kojem se tolerira govor mržnje i u kojem su počinjena teška nasilna kaznena djela, uključujući ubojstva Jána Kuciaka i Martine

---

³ Direktiva (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (SL L 305, 26.11.2019., str. 17.).

Kušnírove; budući da se Ján Kuciak specijalizirao za izvještaje o milijunskoj utaji poreza, poreznim prijevarama, korupciji i pranju novca te da je vodio istrage o nekoliko poslovnih ljudi koji su povezani s visokorangiranim političarima; budući da je ubojstvo Jána Kuciaka i Martine Kušnírove jedan od najsloženijih predmeta koji je pod istragom i nadzorom Ureda posebnog tužitelja; budući da u slučaju ukidanja Ureda posebnog tužitelja postoji rizik od toga da se predmet dodijeli novom tužitelju;

1. izražava duboku zabrinutost zbog toga što se slovačka vlada neopravdano služi ubrzanim zakonodavnim postupkom, posebno u pogledu predloženih izmjena kaznenog zakona i raspuštanja Ureda posebnog tužitelja, čime se ugrožava integritet sudskih postupaka, potkopava borba Europske unije protiv prijevара i dovodi u pitanje zaštita financijskih interesa EU-a i prirode u Slovačkoj; poziva slovačku vladu da preispita uvođenje tih izmjena s obzirom na njihove moguće posljedice za vladavinu prava, financijske interese EU-a i okvir EU-a za borbu protiv korupcije; poziva slovačku vladu da poštuje obvezujuća načela iz Direktive EU-a o zviždačima i da preispita uvođenje predloženih izmjena u vezi sa zaštitom zviždača u Slovačkoj; izražava posebnu zabrinutost zbog retroaktivnog ukidanja zaštite zviždača, što izaziva pravnu nesigurnost; napominje da je slovački Ured za zaštitu zviždača upozorio Komisiju na te probleme;
2. podsjeća da svaka reforma kaznenog sustava mora također obuhvaćati dostatne i zadovoljavajuće zaštitne mjere kako bi se osigurao kontinuitet i djelotvornost novih i aktualnih kaznenih postupaka, posebno u vezi s korupcijom na visokoj razini, te kako bi se zajamčila neovisnost pravosuđa i autonomija tužiteljstva u skladu s Komisijinim preporukama u nizu izvješća o vladavini prava; izražava zabrinutost zbog toga što bi preraspodjela predmeta na kojima radi Ured posebnog tužitelja mogla dovesti do znatnih kašnjenja te da bi neki predmeti mogli otići u zastaru; apelira na vladu da poduzme mjere u vezi s dugogodišnjim pozivom na reformu stavka 363. slovačkog zakona o kaznenom postupku i da uvede mogućnost osporavanja odluke glavnog tužitelja o nepokretanju kaznenog progona i druge opće ili zaštitne mjere za sprečavanje zlouporabe te odredbe;
3. naglašava da je potrebno provesti sveobuhvatan javni postupak u kojem bi se uzela u obzir mišljenja stručnjaka i relevantnih institucija, kao što je Venecijanska komisija, te provela odgovarajuća savjetovanja s dionicima i javnošću na nacionalnoj razini i razini EU-a o svim promjenama postojećeg kaznenog zakona i struktura zaduženih za istragu i kazneni progon teških kaznenih djela, uključujući slučajeve korupcije u Slovačkoj;
4. poziva na to da se za korupcijske predmete izdvoji primjerenija razina ljudskih i financijskih resursa i da se uspostavi bolja koordinacija između istražitelja korupcije i tužitelja, u skladu s preporukom Ureda europskog javnog tužitelja, radi djelotvornijih istraga kaznenih djela povezanih s korupcijom;
5. poziva Komisiju da pomno prati stanje i izvješćuje o razvoju događaja te da poduzme potrebne mjere za zaštitu vladavine prava i neovisnosti pravosuđa, posebno u pogledu slučajeva korupcije na visokoj razini, kao i da zaštiti financijske interese EU-a;

6. prepoznaje i podupire važnu ulogu i angažman građana i nevladinih organizacija u zaštiti i promicanju demokracije i vladavine prava; poziva na uključivanje dionika u zakonodavni postupak, posebno u vezi s primjenom ubrzanih postupaka;
7. šest godina nakon ubojstva odaje počast Jánu Kuciaku i dragocjenom doprinosu koji je dao kao istraživački novinar; poziva slovačke vlasti da zajamče da će pravda biti zadovoljena;
8. apelira na sve političke vođe da održavaju konstruktivan i uljudan kontakt s građanima uz pridržavanje načela demokratske rasprave i poštovanje javnih institucija, vladavine prava i akademske slobode; stoga poziva vladine dužnosnike da se suzdrže od verbalnih napada na pojedince, novinare i organizacije civilnog društva; naglašava da je dužnost javnih službenika i vladinih dužnosnika služiti svim građanima, posebno u zemlji u čijoj su prošlosti zabilježeni zločini iz mržnje i u kojoj je ubijen novinar;
9. osuđuje neprimjerene i neukusne primjedbe premijera, među ostalim na račun jednog studenta koji je sudjelovao u inicijativi za poticanje akademske rasprave o stanju vladavine prava u Slovačkoj; poziva vladine dužnosnike da se suzdrže od osporavanja legitimnosti sudskih odluka; duboko je zabrinut zbog najavljenih planova za donošenje zakonodavstva kojim bi se ugrozio prostor za građansko djelovanje, među ostalim ograničavanjem rada nevladinih organizacija i stigmatiziranjem organizacija koje primaju financijska sredstva iz inozemstva;
10. upozorava na neprihvatljivost političkog uplitanja u uredničku neovisnost i novinarski integritet; sa zabrinutošću prima na znanje planirani preustroj Radiotelevizije Slovačke, glavne javne radiotelevizije u toj zemlji; naglašava važnost očuvanja slobodnih i neovisnih medija kao temelja demokratskog društva;
11. žali zbog odluke premijera i nekolicine vladinih dužnosnika da prekinu komunikaciju s ključnim medijskim kućama i ističe da to stvara veliku prepreku u pogledu prava javnosti na dobivanje relevantnih informacija od vlade; naglašava da se takvim postupcima ograničavaju sloboda i transparentnost medija te doprinosi širenju manipulativnih dezinformacija u javnom prostoru;
12. poziva slovačku vladu da poštuje načelo lojalne suradnje s institucijama EU-a;
13. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, Agenciji Europske unije za temeljna prava i Uredu europskog javnog tužitelja.